

Noms de plantes

AA DD,
Noms de plantes,
TERMCAT,
Barcelona 2014.

«L'última flor, la flor de l'olivarda»
(Josep Carner, *Nabí*, cant X, 8)

Ens trobem davant un llibre prodigiós de treball científic i de consciència de país: *Noms de plantes. Corpus de fitonímia catalana*, de Joan Vallès (director), Joan Veny, Josep Vigo, M. Àngels Bonet, M. Antònia Julià, Joan Carles Vi-

llalonga (Generalitat de Catalunya – Departament de Cultura, TERMCAT, Barcelona 2014, 1.085 pp).

Aquest llibre fa una sensació màgica: et convida a entrar dins un món de noms de plantes i corres el perill de quedar-hi atrapat entre les més de més de 35.000 denominacions catalanes i vora 8.400 noms científics, corresponents a unes 5.800 espècies de plantes vasculares (a part de les 143 magnífiques fotografies).

És un d'aquells llibres que ens fan creure en la nostra cultura: «No hi ha dubte que disposar d'inventaris precisos de la terminologia catalana en els diversos àmbits del coneixement, com ho és aquesta obra en l'àmbit botànic, és imprescindible perquè la llengua catalana es mantingui com a llengua de primer nivell» (Jordi Bover, director del TERMCAT).

El projecte inicial partia de la idea d'actualitzar l'obra de Francesc Masclans (1905-2000), *Els noms de les plantes als Països Catalans* (1981), però es va convertir en una

obra nova i colossal. Cal dir que el mateix Masclans ja és un personatge digne d'una novella: mestre de professió, botànic autodidacte que va fer una feina formidable, es troba a l'origen, amb Pius Font i Quer (1888-1964) i Miquel de Garganta (1903-1988), de la botànica científica en català.

Noms de plantes. Corpus de fitonímia catalana, dirigit pel professor Joan Vallès Xirau, catedràtic de botànica de la Universitat de Barcelona, ha durat vint-i-un anys i ha comptat amb la feina en comú de cinc coautors (Veny, Vigo, Bonet, Julià i Villalonga), a més de la col·laboració de moltes altres persones i institucions. Els autors han partit del «Masclans» com a obra bàsica i han fet un buidatge de més de tres-centes obres botàniques dels Països Catalans publicades entre 1871 i 2013 per a arribar a compilar amb un criteri científic rigorós aquest diccionari sinonímic de noms de plantes.

Tot ha estat pensat fins al darrer detall. La lectura atenta de la «Introducció» del volum és una veritable lliçó de metodologia del treball científic. La microestructura

dels articles és un prodigi de mètode i de bon gust estètic. Tot ha estat pensat fins al darrer detall.

Vallès i Veny, amb tots els altres autors, han treballat per «salvar-nos els mots, per retornar-nos el nom de cada cosa» (Espriu *dixit*). Aquí tenim els noms; ara ja podem construir un món màgic d'històries, com les que explicava Josep Carner, *il miglior fabbro*:

Aquest presseguer florit,
aclofat, massa guarnit,
hores mata contemplant-se.
Menys badoc, el cirerer,
alt, empolsat i lleuger,
no pensa sinó en la dansa.
(*Arbres*, «Verger III: Cada u al seu estil»)

D'aquests més de 35.000 noms de plantes catalans, quin és el més bell? Les possibilitats de tria són enormes. Jo, però, em quedo amb el *panical* (*Eryngium campestre*), de la família de les umbel·líferes, que Carner va fer aparèixer en l'immortal *Nabí*, amb l'olivarda i l'abriülls. ♦

JOAN FERRER

La independència explicada al meu fill

Víctor Alexandre,
La independència explicada al meu fill,
Editorial Meteora,
Barcelona 2014.

Pioner en la literatura de debat i divulgació política, l'articulista Víctor Alexandre ens ofereix un nou i interessant llibre sobre el procés que va seguint el nostre poble: *La independència explicada al meu fill*.

Ací hi ha una més que possible conversa entre un pare i el seu fill sobre la independència. Alexandre, amb traça i lúcida criteri, es val d'aquest adolescent per a suscitar tota mena de preguntes sobre els pros i contres en els quals ens trobarem en el camí emprès. Hi surten fins i tot preguntes que els adults no gosaríem fer. Hi recalca la identitat, hi alligona sobre la nostra història i llengua, hi dóna pistes econòmiques i esportives, hi pregona la desitjada llibertat...

Algunes de les preguntes que l'adolescent fa, són, per exemple: «Per què Espanya no admet que Catalunya sigui una nació?», «un senegalès o un marro-

quí podrien ser presidents de Catalunya?», «Catalunya ha de tenir exèrcit?», «què passarà amb la resta dels Països Catalans?», «el català serà oficial en la Unió Europea?», «voler ser un Estat significa ser província?», «si la independència separa les famílies, jo no veuré mai més els avis?», «Catalunya tota sola, tindrà prou diners per a tirar endavant?» ... Aquestes i altres preguntes fan que aquest sigui un llibre ple de respostes sobre temes que a vegades encara no tenim prou clars.

Sobretot, donem importància a la seva lectura perquè infon coratge i ànim; perquè ens ajuda a caminar pel món de la llibertat i dels drets dels pobles; perquè podent tenir la nostra identitat i fluida llengua, sempre ens hem de sotmetre a qui ens voldria diluïts en una cultura i història que no ha estat mai nostra. En una paraula: ens infon autoestima! ♦

R. PUIG COROMINES